

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ЧЕРНІВЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В 40-Х – 80-Х РР. ХХ СТ.

У статті висвітлена діяльність бібліотеки Чернівецького університету в 1940–1991 рр. Здійснено комплексний аналіз процесу розвитку наукової бібліотеки Чернівецького університету на широкому документальному матеріалі.

Ключові слова: наукова робота, навчально-виховний процес, бібліотеки вищих навчальних закладів.

Державотворчі процеси, що відбуваються сьогодні в країні, суттєво впливають на розвиток духовної культури, національної самосвідомості українського народу. В цьому контексті значно посилюється увага до історичного краєзнавства, підкріплена розумінням необхідності відродити в людській свідомості ідею цінності рідного краю. Суттєвим чинником краєзнавчих історичних досліджень виступають бібліотеки університетів – установи, які акумулюють інформацію та документи, що пов'язані за своїм змістом із певною місцевістю країни.

Бібліотеки вищих навчальних закладів як соціально-культурне явище є важливою, але маловивченою, частиною історичної науки. Майже не дослідженими залишаються аналіз книжкових фондів та форми роботи вузівських бібліотек України. Водночас книжкові зібрання цих книгозбірень становлять цінну джерельну базу для вивчення не лише історії бібліотечної справи, історії краю, а й вітчизняної книжкової культури та освіти.

Джерельну базу дослідження становлять архівні документи з історії бібліотеки Чернівецького університету, що зберігаються в Державному архіві Чернівецької області. У роботі використано і вперше введено в науковий обіг інформаційні матеріали різного характеру, у тому числі публікації місцевих періодичних видань та звіти про роботу наукової бібліотеки Чернівецького університету.

У загальних працях з історії Буковини та Чернівецького університету наведено деякі статистичні дані про фонди та каталоги наукової бібліотеки ЧНУ, відзначено, що саме книжкові зібрання склали основу для навчальної, наукової, творчої, дозвільно-розважальної діяльності учасників навчально-виховного процесу в університеті. Проте, незважаючи на наявність публікацій про діяльність Чернівецького університету, його книгозбірня не була предметом спеціального дослідження.

Об'єкт дослідження – науково-практична діяльність та внутрішньо-організаційна робота наукової бібліотеки Чернівецького університету в 1940 – 1991 рр.

Метою роботи є здійснення комплексного аналізу процесу розвитку наукової бібліотеки Чернівецького університету на широкому документальному матеріалі, в хронологічних межах досліджуваного періоду.

В даній роботі здійснено спробу:

- виявити основні чинники, що впливали на діяльність наукової бібліотеки у радянський період;
- охарактеризувати напрями діяльності бібліотеки університету;
- проаналізувати забезпечення наукового та навчально-виховного процесів в Чернівецькому університеті.

До 1940 року бібліотечна справа на Буковині, яка на той час знаходилась в складі королівства Румунія, не мала широкого поширення. Існували бібліотеки при ліцеях і гімназіях. Культурно-просвітницьку роботу проводили бібліотеки при національних товариствах: українському, німецькому, польському, єврейському. Найбільша бібліотека краю – бібліотека університету ім. Кароля II (до 1918 р. – університет ім. Франца Йосифа) – виконувала функції з забезпечення навчального та наукового процесів в університеті.

На кінець 1937 р. в бібліотеці університету адміністративний та технічний персонал складався з 11 осіб. В цей час фонд бібліотеки нараховував понад 450 тис. томів, з яких біля 167 тис. (37%) були румунською мовою. Читальні зали бібліотеки обслуговували відвідувачів з 9 до 13 та з 15 до 19 години, за винятком канікул [1, с. 49]. Наприкінці 1930-х років із зростанням фондів приміщення книгозбірні стало тісним та незручним для користування. Рішення про потребу переміщення бібліотеки до нового приміщення було прийнято у 1935–1936 навчальному році. 24 жовтня 1938 р. було освячено і закладено перший камінь у фундамент будівлі. Станом на початок вересня 1939 р. було зведено стіни приміщення та накрито дах. 2 вересня 1939 р. здійснено тимчасовий прийом робіт. Внутрішні роботи відкладалися лише через брак коштів, тому до 1940 р. так і не були завершені.

28 червня 1940 р. Північна Буковина та Бессарабія були приєднані до СРСР. Радянська влада розпочала велику роботу з ліквідації малописьменності й неписьменності, відкривала дитсадки та дитбудинки, сільські клуби й будинки культури, бібліотеки та хати-читальні, кінотеатри, музеї. Почали діяти український драмтеатр і обласна філармонія. Це був великий позитив, який міг прихилити до радянської влади багатьох. З перших же днів приходу Червоної армії в містах і селах Буковини і Бессарабії почали створюватись нові органи влади. Система освіти, друковане слово, заклади культури – все передавалось під жорсткий контроль комуністичної партії. В цьому контексті було оголошено про реєстрацію до 15 листопада 1940 р. в обласному відділі освіти всіх бібліотек незалежно від їх підпорядкування [2, с. 4].

Паралельно розпочалося очищення бібліотек і книгарень від так званої “шкідливої” літератури, тобто від набутоків світової літератури та творів

місцевих авторів, які не вписувалися в прокрустове ложе комуністичної ідеології. Так, уже 3 січня 1941 р. бюро Чернівецького обкому партії розглянуло питання “Про вилучення шкідливої літератури” [3, арк. 6]. Бюро затвердило поданий обллітом список літератури місцевих авторів, яку пропонувалося вилучити як шкідливу і застарілу. Облліт зобов’язали провести вилучення цієї літератури з усіх бібліотек та з книготорговельної мережі.

Постановою Раднаркому УРСР від 13 серпня 1940 р. після встановлення Радянської влади на Буковині університет перейменовано на Чернівецький державний університет з українською мовою навчання. Радянський уряд виділив великі кошти на придбання літератури, крім того бібліотеці надсилались документи від інших книгозбірень. Також книги передавались з інших місцевих установ та організацій, зокрема Чернівецька школа № 3 запропонувала забрати свою бібліотеку [4, арк. 14].

Робота бібліотеки була перервана фашистською окупацією. З 1941 по серпень 1944 рр. бібліотека фактично не функціонувала. Під час окупації були спроби вивезти фонди бібліотеки до Румунії. У “Проекті реорганізації і розвитку Чернівецького державного університету (25.01.1946)” ректор університету П.М. Каніболоцький вказує, що з окупацією Буковини університет було ліквідовано і основна література була вивезена в Румунію, зокрема в університет м. Сібіу та в університет м. Турну-Сіверін. Ректор звернувся з проханням до органів влади прийняти заходи стосовно повернення бібліотечних фондів, так як вивезена література в основному стосувалася слов’язознавства, природничих наук та філософії [5, арк. 17]. Напротязі 1946 р. із Румунії було повернено частину книжкових фондів бібліотеки – понад 100 тис. томів та алфавітні каталоги, але повернено не повністю і без ладу.

Основні труднощі в роботі наукової бібліотеки Чернівецького державного університету в перші повоєнні роки полягали у відсутності спеціалізованого приміщення. Бібліотека знаходилась в корпусі № 1 університету, займаючи площу 886,57м², де і розпочинала свою роботу 80 років тому. Починаючи ще з 1940 р., регулярно піднімалось питання про добудову корпусу бібліотеки, який було розпочато румунською владою в 1938 р. Будівельні роботи тривали аж до середини 1950-х років.

Розуміючи бібліотеку, як один із форпостів ідеологічного фронту, проводились заходи з ізоляції “чужої” літератури. Обширність іноземних фондів бібліотеки університету, сформованих в попередні роки, обумовило створення великого фонду спеціального сховища (спецфонд, “спецхран”). Хоча офіційно спецфонд наукової бібліотеки створено в березні 1947 р., але розпочата робота по відбору документів до нього ще в 1946 р. [6, с. 42]. До 1950 р. до спецфонду було вже відібрано понад 21 тис. документів. Крім того, при підвищенні виробничої кваліфікації бібліотекарів проводились “бібліографічні хроніки” – інформація про книги, які були піддані різкій критиці, та вказівки як працювати з такими книгами.

Основна наукова та виробнича діяльність бібліотеки університету в повоєнний період полягала головним чином в:

- приведенні до ладу фондів бібліотеки після війни;
- розвитку міжбібліотечного абонементу (далі – МБА) для постачання наукових працівників необхідною літературою;
- розширенні довідкової та науково-бібліографічної роботи, особливо з питань Буковини; інформуванні наукових працівників про нові надходження літератури (випуск бюлетенів).

Станом на 1946 р. біля 800 тис. примірників документів було розібрано, опрацьовано та розставлено. Залишалось ще понад 150 тис. нерозібраних. У цей же час розпочато організацію відділу стародруків – відібрано біля 600 томів стародруків XVI-XVII ст. Було розшукано 350 одиниць рукописів Євгена Козака, церковного та громадського діяча, ректора Чернівецького університету (1907-08 рр.). Внаслідок значного надходження документів виникла потреба виділення з відділу обробки літератури групи комплектування із 2-х осіб. Також в 1946 р. організовано бібліографічний відділ [7, с. 31]. Постійно надходить література з концентрації (націоналізованих бібліотечних фондів) – від колишніх професорів університету, з Резиденції митрополитів та інших установ і організацій. У 1947 р. до бібліотеки надійшло біля 20 тис. книг іноземними мовами, в основному польською мовою із костелу [8, с. 9]. Документи були в досить поганому гігієнічному стані, покриті пліснявою, внаслідок чого їх прийшлося ізолювати. Ситуація погіршувалась відсутністю на той час у Чернівцях дезінфекційної камери. Але, оскільки ці фонди представляли інтерес для наукових працівників, бібліотека університету змушена була їх прийняти і провести очищення.

Обслуговування читачів велося через загальний абонемент, студентський читальний зал, абонемент наукових працівників та читальний зал наукових працівників. Крім того, в університеті функціонувало 30 кабінетів, де також функціонували невеликі бібліотеки. З 1948 р. на базі кабінетних бібліотек починають створюватись факультетські бібліотеки.

Виставки були основною формою масової роботи бібліотеки в перші повоєнні роки. Вони поділялись на три підгрупи: до календарних дат, тематичні та нових надходжень. На виставках, крім книг, журналів і газет, експонувалось багато ілюстративних матеріалів – фотографій, діаграм, карт тощо. Переважна більшість виставок носила пропагандистсько-ідеологічний характер – “На допомогу агітатору”, “Сталінська Конституція”, “До вивчення біографій Леніна і Сталіна”, “Радянська наука за 30 років” тощо [9, с.37]. Окрім виставкової роботи, в бібліотеці організовуються читацькі конференції та проводяться доповіді і бесіди за участю як працівників бібліотеки, так і науковців університету – “Як користуватись довідниками при вивченні творів класиків марксизму-ленінізму”, “Про міжнародний стан”, “Радянська література за 30 років”, “Великі традиції російської літератури” [10, с. 41].

Звичайно, в цей час бібліотека не могла залишатись поза політичним життям суспільства. Філософська дискусія, дискусія з питань біології, “викриття” космополітів в літературі і науці спричинили відповідний напрямок в роботі бібліотеки із забезпечення освітньої та наукової роботи університету.

Після публікацій в газетах “Правда” (28.01.49) – “Про одну антипатріотичну групу театральних критиків”, та “Культура і життя” (30.01.49) – “На чужих позиціях”, пройшла чистка картотек від творів “космополітів”. Було переглянуто розділ “Біологія” в картотеках і каталогах, із якого вилучено твори вейсманістів-морганістів. Вилучені картки ізолювали і тримали окремо [11, с. 27].

У 1948 р. на Вченій раді університету заслухано доповідь про роботу бібліотеки. В цілому робота відмічена позитивно, проте залишаються проблеми: недостатня кількість вітчизняної літератури, немає читального залу для професорсько-викладацького складу. За спеціальним наказом проректора з навчальної частини закріплено 7 наукових працівників із різних кафедр до бібліографічного відділу для допомоги в систематизації картотеки по точних науках.

У березні 1951 р. Вчена рада університету обговорила стан роботи бібліотеки, особливу увагу було звернено на роботу з фондом іноземної літератури. До складу комісії з “ідеологічної” перевірки документів були залучені наукові працівники, викладачі. Протягом року було перевірено понад 50 тис. книг. “Ідеологічно невитримана” література вилучена з фонду – 3 708 книг [12, с. 13]. Перевірка фонду проводилася і в наступні роки, так в 1954 р. комісією з ідеологічної перевірки іноземної літератури було перевірено біля 23 тис. томів. В результаті перевірки 937 документів передано в спецфонд, який уже налічував понад 60,3 тис. книг, журналів та газет [13, с. 12].

Введення в експлуатацію будівлі бібліотеки за адресою вул. Лесі Українки, 23 в 1956 р. дозволило підняти на більш якісний рівень умови обслуговування читачів та зберігання бібліотечного фонду. Новий корпус бібліотеки мав площу 6,6 тис. м², складався з 3 поверхів і цоколя. Книгосховище мало 7 поверхів і цоколь. Значно покращились умови роботи читачів – 2 читальних зали для студентів на 300 місць, 2 читальні зали для професорсько-викладацького складу та читальний зал для аспірантів та дипломників на 100 місць. Абонемент займав дві кімнати, обслуговував студентів, професорсько-викладацький склад, працівників та службовців університету. Значні площі читальних залів та абонементу дали змогу формувати підсобні фонди. Для бібліографічної групи виділено дві кімнати, виокремлено підсобний фонд довідково-бібліографічної літератури. Рідкісна книга знаходилася в окремій кімнаті, а для групи спецсховища виділено дві кімнати для книгосховища і кімнату для роботи читачів. Групи комплектування та каталогізації займали окремі кімнати. Робота МБА та обслуговування бібліотек факультетів і кафедр проводились також в окремій кімнаті. Виокремлено приміщення для фотолaboratorії. Виставковий зал оснащено спеціальними вітринами дня книжкових виставок.

Будівля бібліотеки була обладнана водяним і калориферним опаленням. Функціонували ліфт для підйому книг в основне книгосховище, стрічковий підйомник для подачі книг в читальні зали і підйомник для підшивок і газет та книг, який з'єднаний з абонементом, відділом комплектування і

бібліографічною групою. Допомогала в обслуговуванні читачів і світлова сигналізація та телефонний зв'язок між відділами і книгосховищем (власний комутатор на 100 номерів).

Графік роботи бібліотеки в новому приміщенні був наступним: читальні зали працювали без вихідних з 9 до 23 год., у суботу та неділю – з 10 до 17 год.; на абонементі читачі обслуговувались з 12 до 20 год., неділя – вихідний. Покращення обслуговування читачів в новій будівлі яскраво характеризувалося зміною основних виробничих показників (в 1958 р. порівняно з 1954 р.) – при незначному збільшенні відвідуваності кількість читачів, обслужених у всіх відділах зростає в 1,5 рази, книговидача – у 2,5 рази (з 151 462 до 386 546 прим.).

У зв'язку із закінченням будівництва нового корпусу бібліотеки ще в 1954 р. було прийнято рішення про переведення всього вітчизняного фонду на форматно-інвентарну розстановку для основного сховища. Дана реорганізація книжкового фонду була викликана декількома причинами. По-перше, це забезпечувало економію площі книгосховища до 30%, порівняно із традиційною розстановкою. По-друге, значно прискорювалось знаходження та розстановка книг. Крім того, проводилась переінвентаризація всього книжкового фонду, з чим було пов'язано очищення фонду від застарілої літератури і передача надлишкової літератури до обмінного фонду. Але для підсобних фондів абонементу, читальних залів і кабінетів зберігалась систематична розстановка.

У зв'язку з цією реорганізацією заново почали складатись всі три каталоги: алфавітний (читацький та службовий) і систематичний (читацький). За новою системою в 1954 р. було заінвентаризовано біля 18 тис. книг, з них 14 тис. нові надходження та 4 тис. – книги вже наявні в фонді [14, с. 10]. Також у зв'язку з введенням з червня 1954 р. нової системи організації фондів вся література з відділу комплектування і каталогізації починає надходити в основне книгосховище, звідки видається на окремі пункти обслуговування.

Планове комплектування бібліотеки в 1950-х рр. здійснювалось через Центральний колектор наукових бібліотек (м. Москва), Київський обласний колектор, Чернівецький обласний колектор. Також бібліотека отримувала літературу з інших джерел – книгообмін, надходження авторефератів та ін. Щорічно до бібліотеки надходило від 35 до 40 тис. документів. Активізувалось надходження літератури із зарубіжних країн. Це були не лише східноєвропейські держави, а й Англія, Бельгія, Франція, США, Китай та ін. В 1958 р. надходження іноземної літератури складало майже 5 тис. примірників, з них понад 4 тис. – періодичні видання (344 назви журналів, 18 назв газет) [15, с. 18]. Комплектування іноземною літературою йшло головним чином з Державної наукової бібліотеки Міністерства вищої освіти СРСР, передплати через Інститут наукової інформації, передплати на періодичні видання країн народної демократії, закупівлі літератури в магазинах і отримання випадкової літератури з різних країн.

У 1955 р. Чернівецький університет отримує право захисту кандидатських дисертацій. В зв'язку з цим збільшується попит на літературу для виконання наукових робіт, активізується робота МБА. В 1957 р. бібліотека встановила зв'язок з 20 бібліотеками СРСР, через МБА обслужено 264 читачі. Було відправлено заявок на 1 322 книги, отримано – 872 книги. Отримано заявок з 16 бібліотек на 61 книгу, надіслано 20 книг [16, с. 30].

В основу всієї роботи бібліотеки Чернівецького університету в 1960-х роках покладається пропаганда рішень з'їздів КПРС, постанов Пленумів ЦК КПРС з ідеологічних та інших питань, виконання постанови ЦК КПРС “Про стан і заходи щодо поліпшення бібліотечної справи в країні”. Робота бібліотеки була спрямована на посилення наукової, навчально-виховної роботи серед студентів університету. Проводились заходи з залучення нових читачів, поліпшення комплектування книжковими фондами, масових переглядів літератури. До участі в масовій, інформаційній та бібліографічній роботі часто залучався читацький актив.

Основним завданням в сфері обслуговування читачів було залучення всіх працюючих в університеті до читання в бібліотеці, покращення умов для їх роботи, пропаганда наукової та навчальної літератури. Значно зростає відвідуваність бібліотеки – до 883 в день, в період екзаменаційних сесій зростання до 1 200 в день [17, с. 4]. Активізується робота МБА бібліотеки, але в 1960-х рр. все більше місце у замовленнях по МБА займають мікрофільми. Бібліотека університету отримала апарат для читання мікрофільмів, що дозволило книгозбірні в багатьох випадках отримувати по замовленню не видання, а його мікрокопію. Так у 1961 р. було отримано 213 мікрофільмів, у 1962 р. – 314 [18, с. 17].

Вузівські бібліотеки все більшу увагу починають приділяти пропаганді бібліотечно-бібліографічних знань (далі – ББЗ). Форми цієї роботи різні: бесіди індивідуальні і групові, використання наочних посібників, консультації біля каталогів і картотек, проведення бібліотечно-бібліографічних уроків. Для студентів найбільш ефективною формою було проведення занять в студентських групах за певною програмою.

Формується система регулярності проведення бібліографічних занять. Наприклад, в 1963 р. на семи факультетах Чернівецького державного університету (далі – ЧДУ) бібліографічні заняття проводились факультативно (10 год.): по 2 год. – ознайомлення з роботою наукової бібліотеки, загальна бібліографія, бібліографія основоположників марксизму-ленінізму, та 4 год. – галузева бібліографія. Проте, на заочному і вечірньому відділеннях такої сітки годин не було, проводилось одне заняття з ознайомлення з бібліотекою, але за домовленістю з окремими викладачами проводились бібліографічні заняття з тема окремих семінарів, курсових і дипломних робіт. Заняття відбувались у формі розповіді і демонстрування бібліографічних посібників, перед слухачами ставили практичні завдання, відповіді на які давали самі студенти, використовуючи при цьому бібліографічні посібники.

В науково-бібліографічній роботі бібліотеки продовжується розвиток краєзнавчого напрямку, ведеться бібліографія праць вчених університету, збираються бібліографічні матеріали на допомогу науковій, навчально-виховній і пропагандистській роботі. Складено бібліографічний покажчик літератури „Чернівецький державний університет (1940–1964 рр.)”. Цей покажчик охоплював літературу, видану з 1940 по 1964 рр., де висвітлюються питання про університет або його співробітників. Вся, включена в покажчик, література переглянута *de visu*. У покажчик включені матеріали з книжок, журналів, центральних, республіканських і обласних газет (до 1 червня 1964 р.), в окремих випадках статті з багатотиражки університету. Спільно з обласною бібліотекою ведеться робота над щорічним краєзнавчим науково-бібліографічним покажчиком літератури “Радянська Буковина”.

У 1960-х роках активізується і науково-методична робота бібліотеки, зокрема підготовка посадових інструкцій, участь в роботі обласної Міжвідомчої ради з питань бібліотечної роботи при обласному управлінні культури, проведення семінарів з бібліотекарями середніх спеціальних закладів. На семінарах розглядались питання довідково-бібліографічної роботи в бібліотеках навчальних закладів, пропаганди ББЗ серед студентів, планування і звітності бібліотеки навчального закладу, масової роботи в бібліотеці, комплектування і організації книжкових фондів і каталогів та ін.

Наприкінці 1963 р. сформувалася Методична рада, як колективний методичний орган бібліотеки. До її складу увійшли завідувачі відділами і групами бібліотеки. Громадським органом, який здійснював керівництво науковою бібліотекою і пов'язував її з факультетами, кафедрами і громадськими організаціями університету, була Рада бібліотеки. На Раді розглядались різноманітні питання, які стосувались підвищення якості обслуговування читачів, розвитку бібліотеки. Зокрема розглядались питання тематичного плану комплектування, про стан бібліотечно-бібліографічних занять із студентами, організації роботи з мікрофільмування літератури для читачів бібліотеки, організації міжнародного книгообміну, науково-методичної та бібліографічної роботи та ін. На засідання Ради запрошувався й ректор університету.

У 1960-х роках починає проводитись щорічна підсумкова конференція читачів, на якій обговорюється робота бібліотеки за поточний рік, заслуховується звіт директора бібліотеки, даються відповіді на запитання читачів. Зокрема за підсумками конференції 1962 р., робота бібліотеки була оцінена задовільно, проте було вказано на повільне виконання замовлень із читального залу, незадовільне комплектування літературою за профілями факультетів університету, відсутність кімнати рідкісної книги [19, с. 52].

У багатьох вузах існувала ціла бібліотечна мережа – бібліотеки факультетів, кафедр, кабінетів. Наявність таких підрозділів дещо ускладнювала роботу основної бібліотеки. В той же час така розгалужена мережа покращувала обслуговування читачів, так як при комплектуванні бібліотек факультетів, кафедр і кабінетів проводився більш ретельний відбір літератури

за профілем, а читач в потрібний момент скоріше її отримає, так як книги та наукова періодика були наближені безпосередньо до студентів, аспірантів, наукових працівників, викладачів. Заслужувала на заохочення й організація пересувок, читальних залів при гуртожитках. У цьому випадку, крім доступу студентів до навчальної та наукової літератури, періодики, бібліотекарі могли ефективніше, спільно з громадськими організаціями, проводити масову роботу серед студентства.

У 1960-х роках активізується робота з кафедральними та факультетськими бібліотеками. Проводяться семінари з лаборантами при кафедрах і кабінетах, які відповідають за бібліотеки на підрозділах. Розглядаються наступні питання – практичний опис книг та видань, які продовжуються; методика складання бібліографічних картотек; навчання студентів навичкам самостійної роботи з бібліографічними матеріалами тощо.

Для студентів заочного і вечірнього відділень вирішальне значення мало самостійне вивчення навчальних дисциплін, значно в більшій мірі, ніж для студентів стаціонару, що обумовлювало виключну важливість бібліотечного обслуговування цієї категорії читачів. На період сесії заочників та вечірників в бібліотеці резервувалась певна частина підручників для них. Також на період сесії книги заочникам видавались без черги, для їх обслуговування виділялись найбільш досвідчені бібліотекарі, було продовжено час роботи абонементу, бібліографічної групи, залу каталогів. Особлива увага приділялась обслуговуванню заочників, які працюють над підготовкою дипломних робіт, надаючи їм в користування всю наявну наукову літературу, не обмежуючи кількістю взятих книг. Ця категорія читачів потребувала і бібліографічної допомоги – як довідок, так і навчання основ ББЗ.

У 1970-х роках зміщуються акценти в роботі бібліотек в СРСР. Хоча ідеологічна складова їх роботи залишалась головною, на перший план виступають питання науково-технічного прогресу. В травні 1974 р. приймається постанова ЦК КПРС “Про підвищення ролі бібліотек в комуністичному вихованні трудящих й науково-технічному прогресі”. У серпні цього ж року затверджується наказ Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти СРСР “Про посилення ролі бібліотек в навчально-виховному процесі і науково-дослідницькій роботі вищих і середніх спеціальних закладів”. У постанові “Про підвищення ролі бібліотек...” визначались завдання, зміст і організаційні принципи роботи бібліотек в умовах розвиненого соціалістичного суспільства і сучасного етапу науково-технічної революції. Також в цьому документі бібліотеки охарактеризовані, як важливі опорні бази партійних організацій комуністичного виховання трудящих, ідеологічні й науково-інформаційні установи. Одночасно науковим і спеціальним бібліотекам запропоновано розширити роботу з комуністичного виховання трудящих, а не обмежуватися лише інформаційним обслуговуванням фахівців.

У 1970-і роки відбуваються зміни у структурі бібліотеки ЧДУ і формах та методах обслуговування читачів. З вересня 1969 р. відділ студентського абонементу було розділено на 2 частини – для студентів природничого та

студентів гуманітарного профілю [20, с. 2]. Це дало змогу позбутися величезних черг, особливо в період масової видачі підручників, наблизити до студентів більше навчальної, суспільно-політичної і художньої літератури, краще вивчати і задовольняти попит читачів. Для студентів заочної форми навчання виділено день (суботу) коли вони обслуговуються без черги. Також для цієї категорії читачів починають резервувати до 40% підручників.

Ще з 1967 р. в структурі бібліотеки починає функціонувати відділ нових надходжень “Кімната новинок”. Її завдання – оперативно подавати інформацію про всю нову літературу, яка надійшла до бібліотеки. Склад фонду “Кімнати” оновлювався щотижня, працівники відділу регулярно організовували перегляди нової літератури в студентських гуртожитках. Одночасно в читальних залах проводились інформаційні огляди нових надходжень.

У 1973 р. в структурі бібліотеки з’являється відділ науково-технічної інформації (далі – НТІ). Ця служба була покликана максимально вивільнити робочий час науковців від пошуків необхідної інформації. Відділ НТІ на відміну від “Кімнати новинок”, яка здійснювала масову інформацію про нові надходження, проводив оперативне поточне інформування кафедр з проблематики найважливіших науково-дослідних робіт з системи вибіркового розповсюдження інформації, приділяючи особливу увагу зарубіжній інформації [21, с. 4]. На основі перегляду всіх необхідних первинних документів та вторинних джерел інформації, що надходили у бібліотеку, складались анотовані інформаційні повідомлення. Ті матеріали, які є в бібліотеці, читач міг отримати на місці, на інші – замовити копії або використати службу МБА. В подальшому на базі відділу НТІ планувалось налагодити патентне інформування.

Широке розповсюдження набуло проведення “Днів кафедри” в бібліотеці, на які запрошувались науковці, студенти, представники громадськості. Зокрема, на день кафедри неорганічної хімії були запрошені вчителі міста та області. Викладачі розповіли про історію кафедри, проблеми, над якими працює колектив, педагогічну та виховну роботу зі студентами, нові досягнення хімічної науки. Бібліотека підготувала книжкові виставки робіт працівників кафедри, новинки літератури в галузі хімії.

З вересня 1977 р. в новому корпусі фізичного факультету (вул. Сторожинецька, 101) розпочинає роботу факультетська бібліотека в складі двох читальних залів (для викладачів і студентів) на 110 місць. До складу фонду цієї бібліотеки було передано майже 100 тис. примірників [22, с. 4]. Виникла проблема з розподілом фонду, оскільки в новий корпус переміщено лише 4 кафедри факультету. В зв’язку з цим бібліотека змушена дублювати фонди та довідковий апарат. Абонемент до переведу всього факультету залишився в центральному корпусі бібліотеки. У факультетську бібліотеку була передана вся література з фізики за попередні роки, а нова література передавалась до факультетської бібліотеки уже після експозиції в “Кімнаті новинок”. Уся періодика фізичної тематики також передавалась до факультетської бібліотеки. Згодом, в 1983–1984 рр., у зв’язку з організацією

галузевого відділу бібліотеки в студмістечку, було прийнято рішення закрити бібліотеку на фізичному факультеті. Частина фонду – передана до галузевого відділу, частина – повернута до центральної бібліотеки.

Наприкінці 1970-х років зростає кількість статей працівників бібліотеки на сторінках журналів, центральних, республіканських і місцевих газет, університетської багатотиражки. В цих статтях висвітлюються ті чи інші напрями роботи книгозбірні, позитивний досвід та недоліки. Тематика публікацій різностороння. Найбільш повно висвітлюється пропаганда літератури, особливо творів класиків марксизму-ленінізму, матеріалів з'їздів і пленумів КПРС; питання масової роботи – організація книжкових виставок, читацьких конференцій, диспутів. Низка статей присвячена збереженню фондів, організації роботи читальних залів, філіалів бібліотеки. В 1977 р. з нагоди 125-річчя бібліотеки університету було підготовлено покажчик літератури “Наукова бібліотека ЧДУ”, який вміщував 350 джерел. Дана праця являла собою підсумок роботи бібліотеки університету за понад столітню історію, яка була відображення на сторінках різноманітних публікацій.

В червні 1979 р. на черговому засіданні партійного комітету Чернівецького університету було обговорено хід виконання постанови ЦК КПРС “Про підвищення ролі бібліотек у комуністичному вихованні трудящих і науково-технічному прогресі”. І доповідач, завідуючий науковою бібліотекою М. І. Дереворіз, і промовці відзначали, що за останні п'ять років, які минули з часу прийняття постанови, значно поліпшилось комплектування бібліотеки, забезпечення потреби читачів у науковій літературі, підручниках і посібниках з суспільно-політичних дисциплін. В загальному фонди бібліотеки за цей час зросли на понад 114 тис. одиниць [23, с. 1]. Разом з тим на засіданні парткому вказувалось і на недоліки в бібліотечному обслуговуванні студентів та викладачів. Зокрема, не повністю виконувались замовлення на підручники і навчальну літературу. Також приміщення бібліотеки потребувало капітального ремонту, необхідно розширити книгосховище, організувати зал для викладачів, бібліографічний і науково-інформаційний відділи, створити відділ рідкісної книги.

У 1980-і роки значна увага приділялася формуванню фонду бібліотеки ЧДУ та його ефективному використанню, покращенню організації довідкового апарату, модернізації матеріально-технічної бази, розширенню структури закладу. Активно пропагувалися джерела марксизму-ленінізму, матеріали КПРС та КПУ, документи з'їздів, пленумів ЦК, постанови та інша ідеологічна продукція, як вимагалось у ті часи. Відповідна література надходила до бібліотеки у великій кількості, інколи понад 200 прим. Всі звіти і плани, вся робота бібліотеки виконувалася “У світлі рішень ... з'їзду”.

В цей час в бібліотеці функціонувало 8 читальних залів на 600 місць, 5 абонементів. Штат бібліотеки нараховував 80 працівників. В середині 1980-х років змінюється структура бібліотеки. На той час функціонували відділи комплектування, наукової обробки літератури, книгосховища, обслуговування, масової та ідейно-виховної роботи, довідково-бібліографічний, господарський

та філіал бібліотеки [24, с. 1]. Згідно з рекомендаціями комісії Мінвузу СРСР (1986 р.) були створені науково-методичний відділ і відділ рідкісних книг та рукописів (далі – ВРК). Також згідно з цими рекомендаціями було створено інститут громадських інформаторів для інформаційного обслуговування факультетів, кафедр, інших підрозділів університету [25, с. 9].

Бібліотека проводила обслуговування читачів літературою згідно з її розподілом за видами: навчальна література, наукова література, рідкісна та цінна література, періодичні видання, художня (непрофільна) література. Обслуговування навчальною літературою проводилось відділом навчальної літератури (сектор читального залу навчальної літератури, сектор абонементу № 2 та сектор абонементу № 3) та галузевим відділом (сектор абонементу № 1 та читальний зал). Обслуговування науковою літературою проводилось у читальному залі наукової літератури, секторі абонементу № 4 та МБА. Для обслуговування іншими видами документів були створені спеціалізовані підрозділи.

На початок 1980-х років фонд бібліотеки уже налічував понад 1,9 млн. примірників. Така значна кількість фонду вимагала проведення робіт з перегляду, перерозподілу та упорядкування фондів. Зокрема в фонді бібліотеки збереглась частина нерозібраних видань, отриманих від інших бібліотек країни в післявоєнний період, а також зняті з полиць застарілі видання, але з об'єктивних причин ще не списані. Такі видання були складені в штабелях на поверхах сховища, в підсобних приміщеннях без відповідної класифікації.

Співробітниками бібліотеки разом із громадськими інформаторами кафедр було переглянуто на предмет виключення як застарілих за змістом, непрофільних і зношених понад 180 тис. видань, з яких вилучено для списання чи передачі в інші бібліотеки понад 53 тис. примірників [26, с. 13]. В такому ж плані переглянута значна частина фонду в тимчасовому сховищі студмістечка, а також фонд дореволюційної періодики. В процесі роботи з цими фондами було проведено відбір рідкісних видань для фонду новоствореного відділу рідкісних книг і рукописів.

Починаючи з 1988 р., у відповідності до резолюцій XIX Всесоюзної партконференції, наказів Мінвузу УРСР було розгорнуто роботу з переведення до відкритих фондів видань, що знаходились у фонді спеціального зберігання. Робота з переведенням документів із спецфонду у відкриті фонди здійснювалась комісією, затвердженою ректором, яка складалась із провідних вчених кафедр університету та бібліотечних працівників. За рішенням комісії було значно спрощено доступ до тих видань, які знаходились в спецфонді [27, с. 12]. Комісія переглянула біля 5 тис. видань, більше 3 тис. з яких повернено до відкритих фондів. Крім того, в ці ж фонди передано 400 видань за наказами Головліту. В фондах сектору спецсховища залишились, в основному, документи на німецькій та румунській мовах, видані на Буковині в період II-ї Світової війни, нерекордовані членами Бібліотечної ради для передачі в загальні фонди.

Наказ Мінвузу СРСР № 50 (1988) визначив особливості роботи вузівських бібліотек з обліку, виокремлення із загальних фондів рідкісних книг і створення кращих умов їх збереження [28, с. 33]. У відповідності з цим наказом та рекомендаціями Всесоюзної науково-методичної наради завідуючих відділами рідкісних книг вузівських бібліотек новостворений відділ бібліотеки ЧДУ розпочав роботу з комплектування, розбору і розміщення фонду. Проводилась робота з відбору рідкісних видань з фондів іноземного сховища, переглядалися партії книжок, які надходили у книгосховище із абонементів, спецсховища і з них також відбирались видання для ВРК. Вже в 1989 р. фонд ВРК налічував 28 092 примірників документів, з них 3 – інкунабули, 11 – палеотипів, книг XV ст. – 3, XVI – 182, XVII – 2 532, XVIII – 6 482, XIX – 4 153 [29, с. 42].

На кінець 1990 р. фонд рідкісної книги вже налічував біля 43 тис. примірників. Розстановка фонду в цілому систематично-алфавітна. В цей же час розпочинається наукова робота у ВРК, в першу чергу розшифровка автографів та екслібрисів. Одночасно велась робота з розкриття та пропаганди такого унікального фонду. Проводилась виставкова робота, підготовлено сюжет телепередачі на республіканському телебаченні, надруковані статті в місцевій пресі про рідкісні видання у фондах бібліотеки.

Починаючи з другої половини 1980-х років змінюються навчальні плани, створюються нові кафедри, зокрема суспільних наук, міжнародних економічних відносин, факультети – педагогічний та юридичний, розвиваються інженерно-технічний та фізичний факультети. Всі ці зміни в навчальному процесі, структурі університету вимагали напруженої роботи відділу комплектування – звірки картотеки дисциплін з навчальними планами, внесення відповідних коректив в картотеки тематико-типологічних планів комплектування.

В середині 1980-х років в умовах руху перебудови та гласності різко підвищився інтерес читачів до періодичних видань, де публікуються гостро актуальні матеріали, що інформували про суспільні зміни в різних галузях життя країни. Разом з тим, збереження кількості періодики, що передплачується бібліотекою, на рівні попередніх років негативно позначилось на обслуговуванні читачів: черги за журналами на пунктах видачі, зростаюча кількість відмовлень.

Основними формами масової роботи в бібліотеці залишались тематичні, календарні виставки; вечори, читацькі конференції, диспути; бібліографічні огляди; екскурсії. Спостерігається вплив закону “Про мови в Українській РСР” (1989) на тематику масових заходів і книжкових виставок. На обласному телебаченні підготовлено бібліографічний огляд на тему: “Українські народні казки”. В університетській багатотиражці “Радянський студент” надрукована стаття “Рідкісні видання книги “Кобзар”, які зберігаються в фондах наукової бібліотеки ЧДУ”. У будинку політосвіти для слухачів республіканських курсів з проблем політичної історії України ХХ ст. була організована виставка на тему: “...А хто напише, або написав велику книгу нашого народу?! –

Л. Костенко”. Активізується також робота з пропагандзи літератури, мистецтва і культури всіх націй і народностей, що проживають на Буковині.

Принциповий напрямок змін, що почав здійснюватися у вузах в 1980-х роках – розвиток самостійності майбутніх спеціалістів, а саме: така самостійність передбачала вільну орієнтацію в різних виданнях, перш за все зі своєї спеціальності, обов’язкове володіння навичками роботи з інформаційними та бібліографічними матеріалами. В той же час починає спостерігатися ріст з боку читачів, перш за все студентів, питань довідково-бібліографічного характеру та випадків, коли навіть старшокурсники не завжди грамотно вміють користуватись каталогами, рекомендаційними покажчиками. Зокрема біля 60% читачів, що відвідували бібліотеку, досить слабо орієнтувались в каталогах і картотеках, не володіли методикою бібліографічного пошуку [30, с. 27].

Курс “Основи інформатики, бібліотекознавства і бібліографії” читався в кожній групі першого курсу в університеті з кінця 1960-х років. На нього відводилось 8 годин у програмі “Вступ до спеціальності”. Починаючи з 1988 р. скорочується кількість годин лекцій з даного курсу, що дуже негативно позначилось на рівні бібліографічних знань студентів. Напротязі наступних років довідково-бібліографічний відділ працює над розробкою інших форм пропаганди бібліографічних знань. Найкращі результати давали впровадження “Днів бібліографії”, особливість яких полягала у поєднанні усних, наочних і друкованих форм бібліографічної пропаганди. Для аспірантів першого року навчання в приміщенні довідково-бібліографічного відділу організовувався “День спеціаліста”.

Для студентів молодших курсів, студентів дипломників у інформаційно-бібліографічному відділі регулярно організовують виставки бібліографічних посібників, які доповнювались картками з описом нових матеріалів з теми посібника, що з’явилися після його опублікування і наявні в фонді бібліотеки. Ця нова форма пропаганди бібліографічних знань виявилась досить ефективною.

При пропаганді ББЗ перед читачами починає широко розгортатися зміст частини старого фонду, особливо журналів “Киевская старина”, “Записки НТШ”, “Записки Українського наукового товариства в Києві” та ін. Запроваджується нова форма інформаційної роботи – “Декада книги”, зокрема в 1991 р. проведено “Декаду історичної книги”. Групи студентів з викладачами приходили до бібліотеки, ознайомлювались з літературою, підбраною за темами кафедр, склали бібліографічні списки, потрібні для написання курсових робіт.

Розвивається науково-бібліографічна робота – видаються інформаційні листи про науково-технічні досягнення і передовий досвід, триває робота над підготовкою та виданням науково-бібліографічних та рекомендаційних покажчиків: “Комсомол Буковини: до 70-річчя комсомолу України”, “Чернівецький український музично-драматичний театр ім. О. Кобилянської (1931–1981 рр.)”, “П. Г. Тичина (1891–1967 рр.): до 100-річчя з дня народження”, “Українці за кордоном: до 100-річчя трудової еміграції українців

до Канади”, “Етнографія України”, друкуються наукові статті з бібліографічної роботі бібліотеки, зокрема “Бібліографування буковинської періодики”. Проте розвивати даний напрямок роботи бібліотеки заважала слабка матеріально-технічна база бібліотеки, відсутність можливості використовувати ротатор для розмноження матеріалів.

На початку 1989 р. в бібліотеці створено відділ ідейно-виховної і масової роботи з сектором художньої літератури (абонементом), який було відкрито в червні 1989 р. Особлива увага в роботі відділу приділялась морально-естетичному вихованню читачів. За аналізом читацьких формулярів студентських груп різних факультетів на початку 1988 р. було встановлено, що художня література в них представлена недостатньо [31, с. 18]. Вивчення і обговорення цього питання підказало необхідність створення абонементу художньої літератури, як першого кроку у вирішенні назрілої проблеми. Крім того перед сектором були покладені завдання пропаганди цінностей художньої культури, виховання культури читання, проведення аналізу читання тощо. Фонд сектору абонементу художньої літератури початково налічував біля 13 тис. документів. В перший рік діяльності зареєстровано 596 читачів, видано 5 247 книг.

На протязі 1989–90 рр. тривав процес організації сектору обмінно-резервного фонду при відділі вітчизняного та іноземного книгозбереження. Згодом, оскільки головне завдання такого підрозділу бібліотеки це – облік, збереженість непрофільної, дублетної та маловикористовуваної літератури з метою безкоштовної передачі її іншим бібліотекам і установам, Методичною радою було вирішено за доцільніше переведення цього сектору у відділ комплектування.

Для зручності обслуговування читачів періодичними виданнями у червні 1990 р. організовано читальний зал періодики.

Всі ці суттєві зміни в структурі бібліотеки призвели до перегляду посадових і функціональних обов'язків серед співробітників, розробки чи коректування регламентуючої документації, надання методичної допомоги. Успішному виконанню методичної роботи сприяв підсобний фонд науково-методичного відділу, систематична картотека статей з бібліотечної справи, картотека нових форм і методів роботи, картотека методичних рішень [32, с. 35]. Також активізується робота науково-методичного відділу в плані розробки науково-обґрунтованих критеріїв оцінки роботи бібліотеки, глибшого аналізу роботи відділів, секторів, виявлення факторів, які її обумовлюють. Протягом тривалого часу перевірялись норми у відділі обслуговування навчальною літературою.

Значне місце відведено поновленню й удосконаленню різної внутрішньої документації бібліотеки. Підготовлено та відредаговано ряд регламентуючих документів – положення про відділи, сектори, посадові інструкції співробітників бібліотеки, а також “Положення про збереженість книжкових фондів”, “Інструкція з гігієни та реставрації книжкових фондів бібліотеки ЧДУ”, “Положення про підвищення кваліфікації співробітників бібліотеки

ЧДУ” та ін. Зокрема в 1991 р. було розроблено 14 документів регламентуючого характеру, перекладено українською мовою та відредаговано 28 методичних матеріалів [33, с. 31].

В 1986 р. було відновлено роботу Ради бібліотеки, яка складалась з провідних спеціалістів вузу, любителів книги та бібліотечної справи і була покликана надати суттєву допомогу бібліотеці в різноманітних напрямках її діяльності. Робота Ради проявилась в процесах комплектування фондів, відбору документів для ВРК, для обмінно-резервного фонду та для фонду абонементу наукової літератури, який формується. На її засіданнях обговорювались звіти та плани роботи бібліотеки, проблеми комплектування, збереженості і перевірки фонду, читацька заборгованість, робота інформаторів кафедр, терміни зберігання періодичних видань.

Предметом обговорення на засіданні Ради була й читацька заборгованість (особливо серед викладачів). Залучались члени Ради і як консультанти з роботи з каталогами й картотеками. Зросла допомога спеціалістів кафедр і деяких членів бібліотечної ради у відборі видань до обмінно-резервного фонду, виключенні з фонду застарілої, дублетної, непрофільної і мало використовуваної літератури, редагуванні каталогів, підготовці й проведенні днів дипломників, інформації, кафедр.

В кінці 1980-х років перед бібліотекою починає поставати питання впровадження обчислювальної техніки, як головне завдання, поставлене на порядок денний. Впровадження нових технологій дозволило б кардинально вирішити назрілі питання: управління формуванням фонду, поліпшення якості обслуговування читачів, полегшення праці бібліотекаря тощо. Тобто бібліотека університету здійснюватиме свої функції на рівні сучасних вимог. Проте, впровадження ЕОМ затримувалось, перш за все, проблемами необхідності проведення складної підготовчої роботи, недостатністю матеріальних ресурсів та складністю придбання обчислювальної техніки.

Таким чином, в післявоєнний період і за час функціонування радянської вищої школи відбулася еволюція місії вузівської бібліотеки. У цей період вона полягала у зміцненні ідеологічних позицій держави та сприянні підготовки фахівців, ідейно-орієнтованих і професійно-підготовлених, необхідних для розвитку народного господарства, й задоволення потреб вчених для розвитку науки. Вузівська бібліотека утвердилась як органічна складова частина системи вищої освіти.

Дослідження історії наукової бібліотеки ЧДУ 40-х – початку 90-х років ХХ ст. засвідчило її інтенсивний розвиток у цей період. Форми та методи роботи бібліотеки в значній мірі визначались постановами урядових та партійних органів. Незважаючи на вимушену політизацію та ідеологічну заангажованість діяльності, бібліотека розвивалась як ідеологічна, культурно-просвітницька та науково-інформаційна установа, яка забезпечувала навчально-виховний та науковий процес у вузі. Різноманітні форми й методи бібліотечної роботи, розроблені у той час, можуть бути зразком для сучасних вузівських бібліотек.

Протягом багатьох років оптимізувалась структура бібліотеки, впроваджувались нові форми та методи роботи. Не дивлячись на ідеологічні підходи й штампи в роботі, активно вивчалась історико-культурна спадщина, в останні роки даного періоду актуалізувались фонди, що впродовж тривалого часу не були пріоритетними в обслуговуванні читачів. Бібліотека ЧДУ не лише інформаційно забезпечувала науковий та навчально-виховний процес, а й була важливим освітньо-культурним осередком міста, області, завоювала авторитет потужного інформаційно-навчального підрозділу, вагомого чинника послідовного зростання університету.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шилюк О. Наукова бібліотека Чернівецького університету в 40-х роках ХХ ст. / О. Шилюк // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. праць. – Чернівці : Рута, 2008. – Вип. 376/377: Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини. – С. 48–52.
2. Реєстрація бібліотек : [оголошення обласного відділу народної освіти] // Рад. Буковина. – 1940. – 27 жовт.
3. Про вилучення шкідливої літератури: Постанова бюро обкому КП(б)У – Державний архів Чернівецької області (далі – ДАЧО). – Ф.1. – Оп.1. – Од. зб. 85.
4. Листування бібліотеки Чернівецького університету з іншими бібліотеками СРСР в 1941 р. – ДАЧО. – Ф. Р82. – Оп.1. – Од. зб. 10.
5. Проект реорганізації і розвитку Чернівецького державного університету (25.01.1946). – ДАЧО. – Ф. Р82 – Оп.3. – Од. зб. 12.
6. Звіт про роботу наукової бібліотеки Чернівецького державного університету за 1946 р.
7. Там само.
8. Звіт про роботу наукової бібліотеки Чернівецького державного університету за 1947 р.
9. Там само.
10. Там само.
11. Звіт про роботу наукової бібліотеки Чернівецького державного університету за 1949 р.
12. Звіт про роботу наукової бібліотеки Чернівецького державного університету за 1951 р.
13. Звіт про роботу наукової бібліотеки Чернівецького державного університету за 1954 р.
14. Там само.
15. Звіт про роботу наукової бібліотеки Чернівецького державного університету за 1958 р.
16. Там само.
17. Звіт про роботу наукової бібліотеки Чернівецького державного університету за 1962 р.
18. Там само.
19. Там само.
20. Дереворіз М. Наукова бібліотека і навчально-виховний процес / М. Дереворіз // Рад. студент. – 1970. – 23 січ.
21. Яригіна І. Інформація – фундамент науки / І. Яригіна // Рад. студент. – 1975. – 21 берез.
22. Дереворіз М. Бібліотека фізфаку. Якою їй бути? / М. Дереворіз // Рад. студент. – 1977. – 20 трав.
23. У партійному комітеті // Рад. студент. – 1979. – 1 черв.
24. Кужільна О. Перші вісники знань : [бібліотеці ЧДУ – 130] / О. Кужільна // Рад. студент. – 1982. – 3 груд.
25. Звіт про роботу наукової бібліотеки Чернівецького державного університету за 1986 р.
26. Там само.
27. Звіт про роботу наукової бібліотеки Чернівецького державного університету за 1988 р.
28. Об учете, обеспечении сохранности и использовании фондов редких книг и рукописей, хранящихся в библиотеках высших учебных заведений страны: Приказ Министерства

ВССО СССР № 50 от 21.01.1988 г. // Бюл. М-ва высш. и сред. спец. образов. СССР. – 1988. – № 4. –С. 33.

29. Звіт про роботу наукової бібліотеки Чернівецького державного університету за 1989 р.
30. Звіт про роботу наукової бібліотеки Чернівецького державного університету за 1988 р.
31. Там само.
32. Звіт про роботу наукової бібліотеки Чернівецького державного університету за 1990 р.
33. Звіт про роботу наукової бібліотеки Чернівецького державного університету за 1991 р.

Oleh Shyliuk (Chernivtsi)

SCIENTIFIC LIBRARY OF CHERNIVTSI UNIVERSITY IN 1940-80S.

The article describes the activities of Chernivtsi University library in 1940-1991. A comprehensive analysis of the development of Chernivtsi University scientific library on a wide documentary material is carried out.

Key words: scientific work, the educational process, libraries of higher educational institutions.

Олег Шилюк (Черновцы)

НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА ЧЕРНОВИЦКОГО УНИВЕРСИТЕТА В 40 – 80-х гг. XX ст.

В статье освещены деятельность научной библиотеки Черновицкого университета в 1940–1991 гг. Осуществлен комплексный анализ процесса развития научной библиотеки Черновицкого университета на широком документальном материале.

Ключевые слова: научная работа, учебно-воспитательный процесс, библиотеки высших учебных заведений.